

Gemeentelijke heffingen nemen in 2002 met 9 procent toe

G. W. den Outer-Zoetekouw

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2004.

Bronvermelding is verplicht. Verveelvoudiging voor eigen gebruik of intern gebruik is toegestaan.

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2003–2004	= 2003 tot en met 2004
2003/2004	= het gemiddelde over de jaren 2003 tot en met 2004
2003/'04	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2003 en eindigend in 2004
2001/'02–2003/'04	= boekjaar enz., 2001/'02 tot en met 2003/'04

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.

Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

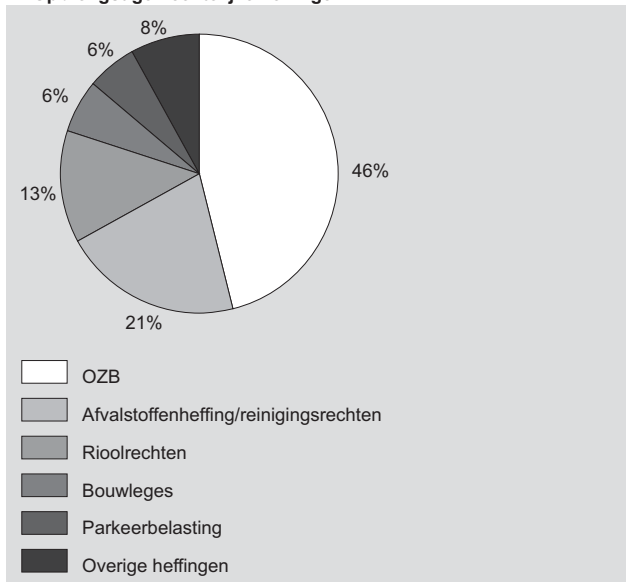
Gemeentelijke heffingen nemen in 2002 met 9 procent toe

G. W. den Outer-Zoetekouw

In 2002 hebben de Nederlandse gemeenten bijna 5,9 miljard euro uit gemeentelijke heffingen ontvangen. Dat is 9 procent meer dan in 2001. Het voornaamste deel ontvingen zij via de OZB en de aanslagen afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. De groei van deze twee heffingen, de OZB met 9 procent en de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten met 8 procent, is vertekend door incidentele factoren. De toename van de bouwleges wordt vooral veroorzaakt door nieuwbouw en de invoering van de nieuwe Woningwet per 1 januari 2003. De opbrengst uit parkeerbelasting blijft ook in 2002 stijgen.

De opbrengst uit gemeentelijke heffingen is in 2002 met 9 procent toegenomen tot 5,9 miljard euro. De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen is met 213 miljoen euro gestegen. Dat is ook een stijging van 9 procent.

1. Opbrengst gemeentelijke heffingen

Bij de OZB springen vooral de grote gemeenten in het oog. De totale stijging van 13 procent in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht ligt vier procentpunten hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit beeld wordt vertekend doordat Rotterdam in 2001 forse bedragen over voorgaande jaren heeft terugbetaald. Dat was het gevolg van bezwaren die bedrijven indienden tegen de

Tabel 1
Gerealiseerde opbrengsten OZB naar gemeentegrootte

Inwoners x 1000	2001	2002	Aandeel opbrengst in 2002	Mutatie 2002
	mln euro		%	
>250	400	452	17	13
50-250	984	1 063	40	8
<50	1 084	1 166	43	8
Totaal Nederland	2 468	2 681	100	9

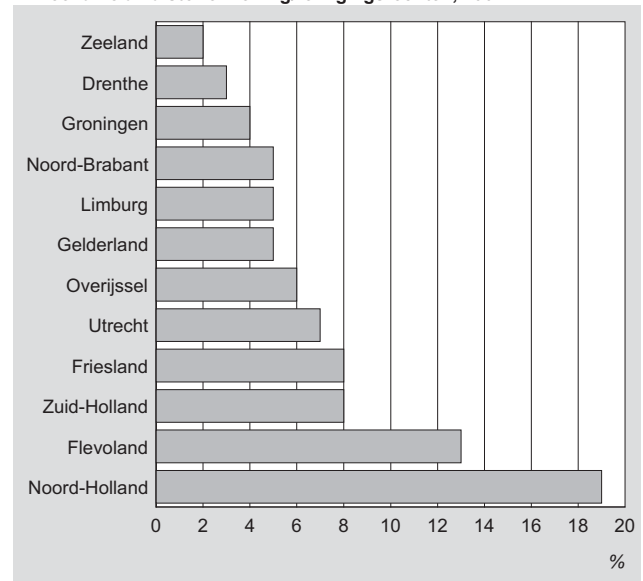
Bron: CBS.

vastgestelde WOZ-waarde. Zonder deze teruggave zou de toename van de OZB bij de grote vier slechts op 7 procent zijn uitgekomen en dus lager dan het landelijk gemiddelde.

Toename afvalstoffenheffing/reinigingsrechten vooral in Noord-Holland

De gemeentelijke inkomsten uit afvalstoffenheffing/reinigingsrechten stijgen in 2002 met 8 procent naar ruim 1,2 miljard euro. Deze toename ligt bijna drie procentpunten hoger dan de gemiddelde stijging in de jaren 1998 tot en met 2001. Regionale ontwikkelingen hebben daarbij een sterke invloed.

2. Toename afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, 2002

Zo steekt in Noord-Holland de toename van de gemeentelijke opbrengst ver uit boven de rest van Nederland. De toename bij de Noord-Hollandse gemeenten wordt vooral veroorzaakt doordat 14 gemeenten hun aanslagen afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, met een bedrag van 19 miljoen euro, sinds 2002 zelf incasseren. In het verleden werd de inning van de aanslagen in de regio oostelijk West-Friesland geregeld via het Centraal Afvalverwerkingsbedrijf West-Friesland op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Tot en met 2001 zijn deze inkomsten terug te vinden in de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling en vanaf 2002 in de jaarrekeningen van de diverse gemeenten. De toename van de inkomsten uit afvalstoffenheffing/reinigingsrechten in deze provincie is dus vooral een boekhoudkundige mutatie. Indien deze mutatie niet had plaatsgevonden zou het stijgingspercentage in de provincie Noord-Holland rond het landelijk gemiddelde liggen. Flevoland staat wat de stijging van de inkomsten betreft op de tweede plaats.

Heilige koe steeds grotere inkomstenbron

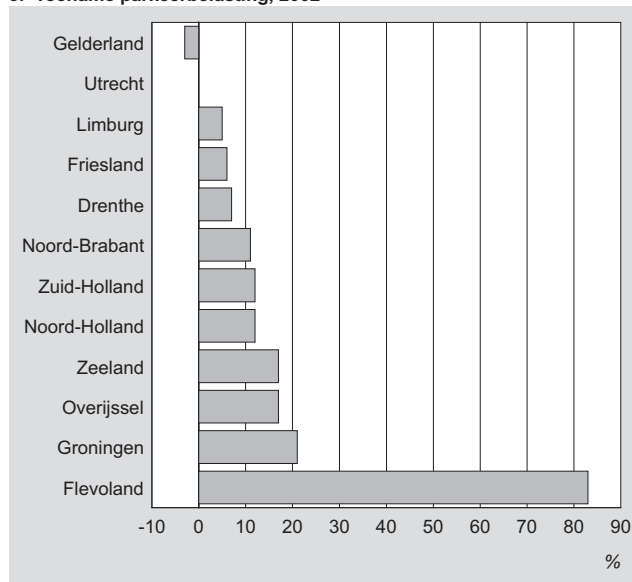
Naast de hogere opbrengsten uit de OZB en de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten zorgen de opbrengsten uit de parkeerbelasting voor een forse toename. In 2002 ontvingen de gemeenten 368 miljoen euro van de gebruikers van de parkeergelegen-

heden. Dat is 11 procent meer dan in 2001. Deze stijgende trend is al jaren geleden ingezet.

De toename van de inkomsten in de laatste jaren wordt onder andere veroorzaakt doordat meer gemeenten parkeerbelasting zijn gaan heffen. Daarnaast spelen de steeds stijgende tarieven en het uitbreiden van de gebieden waar betaald moet worden voor het parkeren een belangrijke rol.

Bij de gemeenten met meer dan 50 duizend inwoners zijn nog slechts twee gemeenten die geen parkeerbelasting heffen.

3. Toename parkeerbelasting, 2002

Bij de gemeenten in de provincies Flevoland en Groningen neemt de opbrengst uit parkeerbelasting naar verhouding het meest toe. Vooral Flevoland valt op, met slechts drie gemeenten die parkeerbelasting heffen. In deze provincie nemen de ontvangen parkeergelden met 83 procent toe. Hoofdverantwoordelijke voor deze toename is Almere, waar in 2002 het aantal betaalde parkeervoorzieningen meer dan verdubbeld is. Ook bij de gemeenten in de provincie Groningen is een meer dan gemiddelde stijging te zien, maar die is minder extreem dan in Flevoland.

Gelderland vertoont een afwijkend patroon. In deze provincie dalen de inkomsten in 2002 licht ten opzichte van het jaar daarvoor. In Gelderland zien namelijk zes gemeenten hun inkomsten uit parkeergelden teruglopen.

Apeldoorn heeft hierop de meeste invloed; hier heeft de stijging van de tarieven een negatief effect op de inkomsten. Verder zijn de invoering van chipapparatuur en de slechte bereikbaarheid van de binnenstad, in verband met werkzaamheden, debet aan deze daling.

Bouwleges weer in de lift

Behalve bij de parkeerbelasting is ook bij de bouwleges een flinke toename aan inkomsten te zien.

Na twee jaar van matige stijging zitten de gemeentelijke inkomsten uit bouwleges weer in de lift. De gemeenten ontvangen 13 procent meer voor de bouwvragen, wat in 2002 leidt tot totale inkomsten aan bouwleges van 380 miljoen euro.

Tabel 2
Gerealiseerde opbrengsten bouwleges naar provincie

Provincie	2001	2002	Aandeel opbrengst in 2002	Mutatie 2002
	mln euro		%	
Zeeland	6	9	2	38
Utrecht	26	32	8	25
Zuid-Holland	74	89	24	20
Noord-Holland	58	69	18	19
Drenthe	9	10	3	13
Gelderland	39	42	11	9
Limburg	18	19	5	6
Friesland	11	12	3	5
Noord-Brabant	47	49	13	5
Overijssel	23	25	6	5
Flevoland	14	14	4	1
Groningen	11	9	2	-16
Totaal Nederland	336	380	100	13

Bron: CBS.

Naast de toename van woningbouw, vooral op de Vinex-locaties, wordt er in de gemeentelijke jaarrekeningen onder andere als oorzaak genoemd dat er meer kantoren zijn gebouwd. Ook de invoering van de nieuwe Woningwet per 1 januari 2003 speelt een belangrijke rol.

De toename van de bouwleges valt het meest op bij de gemeenten in Zeeland, Utrecht en Zuid-Holland. Bij 65 procent van de gemeenten in Zeeland is er een stijgende trend. Middelburg is, met twee nieuwbouwlocaties, van grote invloed op deze toename. Bij de overige gemeenten in Zeeland was er vooral aan het eind van het jaar sprake van een toename van bouwvragen in verband met de nieuwe Woningwet.

In de provincie Utrecht, waar 73 procent van de gemeenten een stijging van de inkomsten laat zien, veroorzaken vooral Abcoude, Veenendaal, Maarssen en Zeist een toename door onder andere nieuwe (woning)bouwlocaties en grote bouwwerken.

In Zuid-Holland komt de grootste toename voor rekening van Den Haag. De aanvraag van vergunningen voor verschillende grote nieuwbouwprojecten op het gebied van woningbouw en kantoren, onder andere in geannexeerde gebieden, is hiervan de oorzaak. Rond Rotterdam zijn voornamelijk de gemeenten met Vinex-locaties verantwoordelijk voor een belangrijke toename.

In tegenstelling tot de andere provincies neemt de opbrengst uit bouwleges bij de gemeenten in de provincie Groningen af. Hier nemen de inkomsten vooral af, doordat er minder grote bouwprojecten worden uitgevoerd in de stad Groningen dan in voorgaande jaren.

Op 1 januari 2003 is de Woningwet veranderd. Dit betekent nieuwe spelregels voor het bouwen van en aan woningen, kantoren, winkels en dergelijke. De nieuwe Woningwet kent drie categorieën bouwwerken: bouwvergunningvrij, licht bouwvergunningplichtig en regulier bouwvergunningplichtig. Om aan deze veranderde eisen te ontkomen zijn in verschillende gemeenten de aanvragen voor vergunningen vervroegd ingediend.

Tabel 3
Gerealiseerde opbrengsten van gemeentelijke heffingen

	2001	2002	Mutatie 2002
	<i>mln euro</i>		<i>%</i>
Belastingen			
OZB van gebruikers	951	1 044	10
OZB van zakelijk gerechtigden	1 517	1 637	8
Hondenbelasting	41	43	4
Precariobelasting	58	63	9
Parkeerbelasting	333	368	11
Toeristenbelasting	95	101	6
Overige belasting	17	19	10
Totaal	3 012	3 275	9
Retributies			
Rioolrechten	688	742	8
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1 149	1 244	8
Begrafenisrechten	71	76	6
Bouwleges	336	380	13
Secretarieleges	144	148	3
Marktgelden	26	27	5
Totaal	2 415	2 616	8
Totaal-generaal	5 427	5 891	9

Bron: CBS